

Weer lukt het niet ouderen en kwetsbaren tegen Corona te beschermen

Posted on 20 november 2021 by Paul Hekkens

Het is het een of het ander, zeggen deskundigen: wie zich niet laat vaccineren zal vroeg of laat geïnfecteerd raken. Maar misschien is het juister om te zeggen: gevaccineerd of niet, iedereen zal vroeg of laat alsnog geïnfecteerd kunnen raken.

Voor een gevaccineerde hoeft dat niet erg te zijn, omdat de kans om als gevolg van de infectie ziek te worden klein is. In dat geval kun je de infectie na vaccinatie ook als een booster zien. Daarbij is het ook nog eens zo is dat een echte covid-infectie betere bescherming biedt dan een booster met een vaccin.

Iedereen boosteren?

De Duitse immunoloog Carsten Watzl ziet het daarom voor jonge, gezonde, gevaccineerde mensen als een reële optie om af te zien van een booster. Dat het kabinet in Nederland al heeft bepaald dat iedereen recht heeft op een booster, is

dus misschien wel wat veel van het goede: de sterken onder de gevaccineerden zijn al afdoende beschermd.

Maar dan is vraag: waarom kiest het kabinet dan voor breed boosteren? Is dat omdat de flank naar de ouderen en kwetsbaren en ook de niet-gevaccineerden toe nog behoorlijk open ligt? Hoopt het kabinet met breed boosteren die flank te verdedigen? Een indicatie voor die intentie is dat het kabinet nu ook kinderen wil vaccineren. Bekend is dat kinderen volop bijdragen aan de verspreiding van de deltavariant, terwijl ze daar zelf toch niet vaak ernstig ziek van worden.

Weer terug bij af

Ondanks de aanzienlijke vaccinatiegraad neemt het aantal infecties snel toe. Dat komt omdat de deltavariant zich ook via gevaccineerden verspreidt. Het behalen van groepsimmuniteit door middel van een hoge vaccinatiegraad blijkt hierdoor onhaalbaar. Dat betekent ook dat niet teveel verwacht mag worden van het toepassen van een coronapas. Weliswaar wordt een gevaccineerde die geïnfecteerd raakt, meestal zelf niet ziek. Hij kan de deltavariant wel weer overbrengen op ongevaccineerden, die daar wél ziek van kunnen worden. Daarnaast zijn er ook ouderen en kwetsbaren die ondanks vaccinatie na infectie toch een aanzienlijke kans lopen ziek te worden.

Volgens Hugo de Jonge helpt daar ook geen voortijdige booster tegen. Een booster, zo zegt hij, helpt alleen als het vaccin uitgewerkt raakt. Een booster helpt dus niet om extra bescherming in barre tijden te bieden. Nu zijn de ouderen en kwetsbaren volgens De Jonge nog voldoende gevaccineerd. De booster kan wel even wachten. Vraag is hoe dit te rijmen is met het gegeven dat de ziekenhuizen nu vollopen juist met ouderen en kwetsbaren met corona.

De eerste helft van 2021 was het verhaal van de minister dat aan het feit dat de coronaziekenhuisopnames onder ouderen sterk afnamen, af te lezen was dat het vaccin werkt. Nu juist onder deze groepen het aantal ziekenhuisopnames weer sterk toeneemt, is de uitleg van De Jonge dat dit deels ouderen betreft die zich niet hebben laten vaccineren, deels echter ook ouderen die ondanks vaccinatie toch ziek worden omdat de algehele afweer verzwakt is. Het lijkt er dus op dat we weer terug bij af zijn. Net als in voorjaar 2020 lukt het wederom niet ouderen en kwetsbaren tegen covid te beschermen.

Ondertussen is het in Israël gelukt om met een brede inzet van een derde prik de toevloed van ouderen naar de ziekenhuizen weer te terug te dringen. Wat ik me dan afvraag: klopt het verhaal van De Jonge wel? Of dient zijn uitleg enkel ter camouflage van de schade die het wachten op een derde prik momenteel juist bij ouderen en kwetsbaren teweegbrengt?

AstraZeneca problematisch

Om ouderen en kwetsbaren te beschermen, is het trouwens belangrijk dat ook verzorgend en medisch personeel al snel over een booster kan beschikken. Zij zijn vaak al in een vroeg stadium met AstraZeneca gevaccineerd. Waar in Nederland steeds verdoezeld wordt dat AstraZeneca minder bescherming biedt, is men daar in het buitenland veel opener over.

Zo toonde viroloog Johan Neyts woensdag 17 november op de Belgische televisie via een grafiek dat de effectiviteit tegen symptomatische infectie van AstraZeneca in een half jaar afneemt van 65 tot slechts 45 procent. Volgens Neyts is men nu eigenlijk al te laat met boosteren. De kans dat verzorgenden de ouderen en kwetsbaren infecteren is levensgroot aanwezig. Het goede nieuws is dat een derde prik met Pfizer ook bij met AstraZeneca gevaccineerden leidt tot een bescherming tot boven de 90 procent. Dat is een pak hoger dan de bescherming die AstraZeneca alleen ooit geboden heeft.

Liberalisme à la MacDonalds

Ondertussen neemt de druk om vaccineren toch maar algemeen verplicht te stellen toe. In Duitsland en België wordt deze optie nu druk bediscussieerd. De Belgische minister voor volksgezondheid heeft alvast laten weten voor zo'n algehele verplichting gewonnen te zijn. In Nederland doet Mark Rutte een verbod echter af als zijnde niet liberaal. Maar vraag ik me dan af: hoe liberaal is het om de een de vrijheid te misgunnen die je de ander well gunt?

Wat me vooral stoorde aan het kabinetsbeleid rond de invoer van de coronapas, is de aanvankelijke suggestie dat je als gevaccineerde met coronapas weer helemaal los kan gaan. Om die suggestie kracht bij te zeggen, werden voorafgaand aan de coronapas allerlei beperkende maatregelen, waaronder de anderhalve meter in de horeca, versneld afgeschaft.

Er werd zo doelbewust een situatie gecreëerd waarin de voorrechten die gevaccineerden genoten zichtbaar en voelbaar werden. Het kabinet creëerde dus een soort MacDonalds-menukaart bestaande uit slechts twee opties: één aantrekkelijke en één onaantrekkelijke optie. De door het kabinet voorgekookte keuzemogelijkheid wordt vervolgens liberaal genoemd. Je bent dus vrij, maar wordt toch gemanipuleerd: liberalisme à la MacDonalds; liberalisme à la Rutte.

Wat niet – of in ieder geval veel te weinig – is gebeurd, is dat niet-gevaccineerden met respect zijn aangesproken. Geregeerd is vooral vanachter de katheder. Maatregelen zijn vooral generiek. Het volk wordt als een homogene massa toegesproken. Waar er tijd en ruimte genoeg is om niet-gevaccineerden voor zich te winnen, laat men dat na, of gebeurt dat veel te weinig.

De kille aanpak in megagrote vaccinatiecentra op plekken waar je normaal niet komt, spreekt ook niet iedereen aan. De menselijke schaal ontbreekt. Je voelt je behandeld als een stuk vee. Ook schijnen er nu nog mensen te zijn die nog ongevaccineerd zijn omdat ze denken aan vaccinatie kosten verbonden zijn. Als zelfs over de prijs onduidelijkheid bestaat, dan wijst dat op een serieus communicatietekort. Blijkbaar kan zulk een tekort bestaan ondanks het feit dat het op televisie al anderhalf jaar over weinig anders dan corona gaat.

Brengt ernstige schade toe

Kwalijk is het negatieve stereotype beeld dat rond de ’anti-vaxxer’ of ‘wappie’ is ontstaan. Het kabinetsbeleid heeft daaraan bijgedragen. Gevolg is dat gevaccineerden steeds minder begrip kunnen opbrengen voor niet-gevaccineerden. Dat is gevaarlijk, want dat kan betekenen dat gevaccineerden geen rekening meer wensen te houden met niet-gevaccineerden.

Inmiddels is duidelijk dat ook gevaccineerden kunnen bijdragen aan de verspreiding van de deltavariant. Ze voelen zich daar zelfs toe gelegitimeerd: had je je maar moeten laten vaccineren, wordt dan gedacht. Als gevaccineerden zich, door het kabinet daartoe aangezet, ontremd gaan gedragen op plaatsen waar legitimatie met de coronapas geldt, dan kan dat leiden tot overbelasting van ziekenhuizen en ic’s en kan dat uiteindelijk ook levens kosten.

Liberale vaccineerkeuzes?

Dat daarmee ook de ouderen en kwetsbaren onder de gevaccineerden, en mensen die zich om medische redenen niet kunnen vaccineren getroffen worden, wordt daarbij gemakshalve over het hoofd gezien. Het zich veilig wanende deel van de bevolking brengt zodoende schade toe aan de rest van de bevolking. Om dat proces dat ze zelf in gang heeft gezet alsnog te stoppen, is de regering halsoverkop gekomen met een lockdown light.

Maar de verantwoordelijkheid om anderen niet te infecteren, ligt niet alleen bij de zich veilig wanende gevaccineerden. Die ligt net zo bij de mensen die zich niet laten vaccineren. Ook hún gedrag heeft consequenties, niet alleen voor henzelf, maar ook voor anderen.

En ook in dit geval zijn die anderen niet alleen zij die zich niet willen laten vaccineren, maar ook gevaccineerde ouderen en kwetsbaren, en ook zij die zich om medische redenen niet kunnen laten vaccineren. Dan vraag ik aan Rutte: hoe liberaal is eigenlijk de vrijheid om anderen ernstige schade toe te voegen?

Paul Hekkens *is auteur van* ***'Stille Lente'*** *– de kroniek van het eerste Coronavoorjaar. Meer informatie en bestellen kan* ***HIER****. Het boek is ook beschikbaar als* ***e-book****, kijk* ***HIER***